

Prejav na 52. schôdzi NR SR konanej 25. augusta 1998

*Vážený pán predseda, vážený pán predsedajúci,
vážená vláda, vážená Národná rada,*

schádzame sa na záverečnej schôdzi pred parlamentnými voľbami. Štyri roky sme vykonávali ústavnú funkciu najvyššieho orgánu štátnej moci. Patrí sa na záver funkčného obdobia zrekapitulovať činnosť Národnej rady za uplynulé štyri roky a vydať odpočet z nášho pôsobenia. Kvantitatívny prehľad nášho pôsobenia o počte prijatých zákonov, uznesení, parlamentných tlačí a podobne podal pán predseda Národnej rady a nie je potrebné sa zaoberať týmito údajmi. Ak sa chcem pokúsiť o kvalitatívny pohľad na uplynulé štyri roky, potom základná otázka znie, či sa štátna moc, čiže slovenská štátnosť rozvíjala po stúpajúcej alebo po klesajúcej línii. Odpoveď na túto otázku možno dať len na základe faktov, nie na základe stranického hodnotenia faktov, či dokonca ich zamlčovania.

Ponúknem niekoľko faktov na zodpovedanie položenej otázky. Boli sme zvolení do tohto parlamentu pred štyrmi rokmi na základe volebného zákona, ktorý sa v základných parametroch pred voľbami nemenil. O mesiac pristúpime k voľbám, ktoré sa budú konať podľa nového, základne zmeneného volebného zákona. Pred štyrmi rokmi nikto nespochyboval pred voľbami účasť vtedy najväčšej opozičnej strany HZDS vo voľbách. Dnes pristupujeme k voľbám po tom, ako registrácia najväčšej opozičnej strany SDK bola napadnutá

na Najvyššom súde. Pred štyrmi rokmi nikto, ani vtedajšia opozícia, nespochybňoval demokratický charakter volieb. Dnes prieskumy verejnej mienky prezrádzajú pochybnosti veľkých skupín obyvateľov, či volby budú demokratické.

Škvrna nad minulými voľbami vyšla najavo v priebehu nášho funkčného obdobia. Tou škvrnou je skutočnosť, že väčšina poslancov za HZDS podpísala pred minulými voľbami záväzok o dobrovoľnej sankcii, ktorú na seba berú v prípade, ak by vystúpili z klubu HZDS. Škvrna spočíva v tom, že zamľčali občanom Slovenskej republiky, svojim voličom a nám poslancom, túto skutočnosť pred skladaním poslaneckého sľubu.

Predseda vlády, ktorá dostala dôveru tohto parlamentu, uskutočnil svoju prvú zahraničnú cestu v tejto vláde do Bruselu a prijali ho tam vtedy najvyšší funkcionári Európskej únie. V lete 1995 predseda vlády slávnostne odovzdal vo Francúzsku do rúk francúzskeho prezidenta prihlášku Slovenska do Európskej únie. V tom istom roku predseda vlády podpísal v Budapešti slovensko-maďarskú zmluvu, o ktorej sa vyjadril, že predstavuje taký istý zlom v slovensko-maďarských vzťahoch, ako kedysi predstavovala nemecko-francúzska zmluva zlom v nemecko-francúzskych vzťahoch. V priebehu uplynulých štyroch rokov však Slovensko dostalo dva demarše od Európskej únie a množstvo varovaní od európskych politikov týkajúcich sa vnútorných pomerov na Slovensku. V lete minulého roku Európska únia neprijala Slovensko ako jediný štát do užšieho výberu na rokovanie o členstve pre nedostatky demokratického režimu na Slovensku.

V noci z 3. na 4. novembra 1994 tento parlament prijal zákony, ktoré deformovali celé štvorročné obdobie. Niektorí poslanci tohto parlamentu hlasovali pred štyrmi rokmi za svojvoľné zaradenie iných poslancov tohto parlamentu, svojich kolegov do výborov Národnej rady. Treba si zapamätať, že návrhy na takéto svojvoľné zaradenie podávala vtedy pred štyrmi rokmi Oľga Keltošová.

Tento parlament prijal protiústavné uznesenie vyjadrujúce nedôveru prezidentovi republiky. Medzi škvrny funkčného obdobia tohto parlamentu treba zaradiť pokusy o zmenu výsledku volieb z roku 1994, a to vytlačením poslancov Demokratickej únie z parlamentu. Vtedajšie pokusy viedli Európsku úniu k zaslaniu protestného demaršu, a tým umožnili zahraničnej mocnosti vyjadrovať sa o vnútorných veciach Slovenska.

Neskôr tento parlament nerešpektoval vôľu voličov a protiústavne vylúčil z parlamentu nášho kolegu Františka Gauliedera a rovnako neústavne nepripustil do parlamentu právoplatne zvoleného náhradníka Emila Spišáka. Predseda Národnej rady sa vulgárnym spôsobom vyjadril o prezidentovi Slovenskej republiky. Viacerí poslanci Národnej rady za vládne strany alebo ich blízki príbuzní privatizovali štátne podniky za mimoriadne výhodných podmienok a bez rovnoprávnej súťaže s inými občanmi Slovenskej republiky. Tento parlament prijal dve desiatky zákonov, v ktorých Ústavný súd našiel rozpory s Ústavou. Ak považujeme za dôležitú dimenziu štátnosti aj sociálne postavenie obyvateľov republiky, treba konštatovať, že pred štyrmi rokmi bola úroveň nezamestnanosti na Slovensku 370 tis. občanov, teraz je 390 tis. občanov.

Úroveň zahraničnej zadlženosti Slovenska bola pred štyrmi rokmi 4,7 mld. amerických dolárov, teraz je asi 12 mld. amerických dolárov.

Tieto fakty dávajú jednoznačnú odpoveď na otázku, ktorú som si položil v úvode. Hovoria, že slovenská štátnosť sa za uplynulé štyri roky pohybovala po klesajúcej krivke.

Najväčším pozitívom uplynulého obdobia boli aktivity samotných občanov. Keď občania videli nemožnosť parlamentu, sami zobrali do svojich rúk obranu práva a demokracie. Za posledné štyri roky sa uskutočnili v Bratislave a v ďalších mestách mohutné manifestácie, na ktorých obyvatelia bránili prezidenta republiky, bránili občianske práva a prejavili aktívne vlastenectvo. Slovenská štátnosť vyjadrená angažovanosťou občanov sa pohybovala po stúpajúcej línii.

Vážené kolegyne, vážení kolegovia, dovoľte mi na záver osobnú poznámku. V nastávajúcích voľbách nebudem kandidovať, a to znamená, že po voľbách sa nevrátim do tohto parlamentu. Roky strávené v tejto snemovni sú pre mňa nezabudnuteľnou skúsenosťou. Svoje prejavy som v tejto snemovni prednášal s vnútorným pocitom, že hovorím pravdu a že je potrebné, aby som hovoril pravdu. Platí to aj o tomto mojom záverečnom prejave. Radšej si povedzme hoci aj tvrdú pravdu tu doma a v tomto parlamente, ako by mali zbabelé alebo sladkasté lži priviesť Slovensko do vnútorných a vonkajších fažkostí.

Vám, ktorí sa budete uchádzať vo voľbách o dôveru voličov, prajem úspech a novozvoleným poslancom prajem, aby ďalšie štyri roky viedli slovenskú štátnosť po stúpajúcej linii.

Ďakujem za pozornosť.
(Potlesk.)